

Nr 546.

Av herrar **Kempe** och **Senander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, med förslag till nya avlöningsreglementen m. m.

Förra årets riksdag beslutade, att det rörliga tillägg å statstjänstemännens löner, som i princip fastställdes av 1946 års riksdag, icke skulle tillämpas samtidigt med lönerregleringens ikraftträdande den 1 juli 1947 utan — för såvitt icke Kungl. Maj:st och riksdagen annorlunda beslutade — den 1 juli 1948. I stället föreslogs att månadslön, som angavs i statens löneplansförordning, skulle under budgetåret 1947/48 höjas med ett belopp, som motsvarade 12 procent av månadslönen, eller, om denna översteg 1 200 kronor, med detta belopp. I en motion i anslutning till propositionen i ärendet påyrkade undertecknade, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 300 och förklara, att den vidbliver sitt år 1946 fattade beslut beträffande rörligt tillägg å statstjänarnas löner».

Vi påvisade i nämnda motion, att statstjänarna enligt vad som med all sannolikhet kunde beräknas beträffande prisutvecklingen skulle komma att förorsakas ekonomiska förluster genom ett fastlåsande av det rörliga tillägget vid 12 procent. Våra farhågor visade sig vara befogade. Enligt levnadskostnadsindex skulle statstjänarna med tillämpande av rörligt tillägg redan den 1 oktober 1947 haft en kompensation av 15 procent. Samma var förhållandet för innevarande års första kvartal. Den 1 april i år utvisar visserligen levnadskostnadsindex en siffra, som endast berättigar till 12 procents tillägg, men med hänsyn till de kraftiga prisstegringarna under de senare månaderna verkar den indexberäkning, som ligger till grund för denna siffra, närmast som ett illusionistiskt trick. Alldeles oberoende härav äro emellertid de genom det rörliga tilläggets fastlåsande gjorda förlusterna för statstjänarna betydande. Detta förhållande blir än mera markant i betraktande av att tillägget endast ger tre fjärdedels kompensation för dyrtiden.

Den principiella motiveringen för det rörliga tillägget har alltid varit, att detsamma skulle utgöra en garanti för bevarandet av lönernas realvärde. Ett fastlåsande av det rörliga tillägget strider direkt mot denna motivering. Detsamma gäller i kanske ännu högre grad om reduceringen till tre fjärdedelar av kompensationen för levnadskostnadsstegringen. Allt eftersom prisstegringen fortgår blir eftersläpningen större, och lönernas realvärde försämras i stegrat tempo. På grund av dessa omständigheter ha statstjänarna, som dock hälsade den nya lönerregleringen med tillfredsställelse, på senare

tid gett starka uttryck för sitt missnöje med de här påtalade förhållandena, varvid jämväl frågan om en förändring av reglerna för det rörliga tillägget, så att det ger full kompensation för levnadskostnadsstegringen, aktualiserats.

Vi anse att statstjänarnas missnöje är välgrundat. Det kan inte finnas någon saklig motivering till den behandling frågan om deras dyrtidstillägg rönt. För oss är det uppenbart, att såväl underkompensationen för levnadskostnadsstegringen som fastlåsandet av det rörliga tillägget utgöra bestämda led i den lönestopps- och återhållsamhetspolitik, som statsmakterna företräda och som enligt vår bestämda mening icke kan leda till annat än en sänkning av levnadsstandarden. Statstjänarna ha åtskilliga gånger tidigare fått tjäna som murbräcka då det gällt att bryta arbetarnas motstånd mot denna politik, och otvivelaktigt var förra årets beslut om fastlåsandet av det rörliga tillägget för statstjänarna en åtgärd, som avsåg att mjuka upp arbetarna inför årets avtalsrörelser.

Vi kunna lika litet nu som tidigare godkänna åtgärder, som hindra löntagare att skydda och förbättra sina reallöner. Vi vända oss därför mot ett nytt fastlåsande av det rörliga tillägget och anse, att regler för rörligt tillägg böra införas i det föreliggande förslaget till nya avlöningsreglementen. Då dessutom den ständigt fortgående prisstegringen gör bestämmelsen om tre fjärdedels kompensation för levnadskostnadsstegringen alltmera kännbar för statstjänarna, finna vi tidpunkten vara inne för en revidering av reglerna för det rörliga tillägget därhän, att full kompensation lämnas för levnadskostnadsstegringen. Därvidlag förutsätta vi självfallet, att själva indexberäkningen i enlighet med gjorda utfästelser blir föremål för en omarbetning, som gör den mera rättvisande än vad som nu är fallet.

Med hänvisning till det ovan anförda få vi hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 225 måtte besluta att de av 1946 års riksdag antagna reglerna om rörligt tillägg å statstjänarnas löner tillfogas nu föreliggande förslag till nya avlöningsreglementen för statstjänarna, dock med den ändringen att tre fjärdedelsregeln beträffande kompensation för levnadskostnadsstegringen ersättes med föreskrifter om full sådan kompensation.

Stockholm den 13 maj 1948.

Gösta Kempe.

K. E. Senander.
